

Indúlt Szeredán

B É T S B Ö L.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

2. Jan. 1787.

„Túl fel - nyissátok a' szemeteket: egy Európának
szemfedél alatt lévő abrázattyát vizsgáló Párisi
Preident így kiálta - fel a' napokban. Egész Europa
mérőferpenyőben vétetett, és ennek külső Kormán-
nya az a' *perpetuum - mobile*, melynek mostani alat-
tombanvaló mozgásának valamikori meg - állása min-
deneknek hirt fog adni. — Megint egy bizonyos
Ország tseréléstől bezéllenek, melyben csak Fran-
tzia Ország mondatik ellenkezni, és az előre mindent
látnikivánok ezt teszik főbb okának, hogy a' Nagy
Britanniai Udvarralis szövetséget kotni el - tökélet
igyekezete; de e' mind semmi; mert Német or-
szágban azt tökéletesen hiszik, a' mit Párisban lehe-

tetlennek tartanak, hogy t. i. egy Német országi nagy Monárkha, a' barátságának nem egy rubrikája között légyen Frantzia Országgal., — *Proximus ardet Ucalégon!* — tsak alig, ha a' Frantzia' szövetséges 7. Tartományokból álló gazdag szomszédjának nem gyült-meg újra aranyos erfénye rojtya! Ezek az egy szövetséges társaságban lévő Tartományok az egymásközött tartó belső zenebonával, a' Helytartó Hertzeg ellen való vermelodésekkel, mind olly roszsz szagú fákat raktanak a' tüzre, mely tsak alig (a' mezfze látók' értelmek szerént) ha rövid időn keferű füstöt nem bortsát az orrokba. Ezen meleg vérű belfő nyavallyájá testen már a' múlt esztendőben egy Európai hatalmas Orvos eret vágott vala, de a' gyógyulásnak semmi jeleit nem adván, tsak alig, ha az egész test részzeit izekre osztó, Lengyel országotis belfő nyavallyájából kigyógyított, Bontzó - Orvosok' kezére nem bírik. — *Az egygyeffég által nevedik a' kints. — A' zenebonával lefzsz a' vagonból nints.*

Ezen szerentsésen bé-lépett 1787-dik esztendő tsak alig ha a' Vifelt-dolgok íróji előtt a' nevezetesebb esztendők közzül egygy nem lézzen, és a' Fejedelmek nagy tselekedeteinek le-írása munkát nem ad. — Azt írják a' külső irók, 's Bérsben az ökor Kávészázban-is azt beszélik, hogy a' F. Muszka Tsászárné, ama nagy Katalin a' következő hónapnak végén igen nagy készüllettel fog *Kerfonésús*-felé indúlni, hól már előre 3 rendbéli nagy hadifergekből álló Táborok várják készen, és a' Muszka fő Hertzeg Krimiai Királynak koronáztatik. A' mi F. Monárkhánk-is készítetteti az ajándékban adandó számos arany Orákat és pixifeket; 's a' mondatik, hogy Koronánk Örököse *Ferentz*

fő: Hertzeg ötsével, nagy fő Férfiaktól; 30. Lengyel, és megannyi Nemes Magyar Királyi Test-
 orzó vitézektol kékértetvén, ugyan a' jövő hónap-
 nak végén indul ezen Királyi pompára, honnan
 vízfza. jövén, Morvában Iglavia körül 80,000
 fegyveres népből álló Tábor fogja készen várni,
 mely Tábornak 3. hónapig leendő ott fákvéfere
 6. kerek mértföldnyire már a' hely készen tartatik,
 és semmit ezen ki- határozott földben nem vetnek.
 Még egy más Koronázásról is bizonyoson beszél-
 lenek alattomban a' Római Birodalomban: nemkü-
 lomben egy Királyi házasság felől, mellyek mind-
 igazak fognak lenni: míg pedig ezek bétellyesed-
 nének, a' következendő idő a' kezes, nem én, ezek-
 nek igazságok mellett.

Külömb különbéle elegyes Történetek.

Nem régiben Hertzeg Ludvig jelenteti magát
 a' bé- menetelre az Annyánál egy idegen Zászló-
 tartó képében; előbb nem akarta a' Királyné bé-
 botsáttatni magához; de midőn meg- ujjította volna
 kérését, bébotsáttatik, 's meg- láttya a' Királyné
 az idegen Zászlótartóban a' maga fiát, ki azon
 esdedzik vala, hogy mivel a' Zászlótartói Söld
 minden haditisztek' fizetésénél leg- kevesebb, és ba-
 jos volna abból élni, nesajnállana néki hónaponként
 a' maga érzényéből valamit hozzá adni. Tejes-
 szívbeli nevettségre fokada a' Királyné, és ezen
 nagy Vitézre menendő kis Zászlótartotská-
 nak hópénzt rendele. — A' F. Prufzszus Király
 200 ezer tallért rendele a' napokban a' maga Ber-
 lini és Potzdámi Udvarának ki- palléroztatására. —
 A' Brüni Kormányozó' szék' Préseffen Graf G—
 Uran e' történék a' napokban: midőn egy kis ölben
 hordozó gyermeketskéjét a' dajka vigyázatlan vé-
 let-

letlenfégből úgy ejtené - ki a' kópádimentomra kezéből, hogy szornyühalált halna; bé - szalad eleibe, térdre esvén, a' meg - esett szomorú történetért midőn kegyelmet istálna, úgy meg rugá a' Grof vagy kétszer a' Dajkát mejben, hogy az - is leg ottan előbbeni vigyázatlanságának áldozá életét. Szomorú hir! egy kulomben mindenek' ítéleteszerént igen embert - szerető Grofról. — A' Szent - Mártoni Archi Abbátia éppen most fekszik halálos betegségében; már egy néhány hetektől fogva a' F. Királyi biztos Urak hiveséges szorgalmatossággal vagynak körüllette. Ugy hírlelik, hogy csak arany pénzt 8. akót találtak, bort valami 12. ezer akót - hát egyéb drágaságokat. — Tseh Országban Eger várossa tályékan egy közönséges ember vasárnap reggel templomba menvén, Felélegét egy 6 esztendős Leánykájával, egy 3 esztendős fiatskájával, és mint egy 7. hónapos férfi gyermekével othon hagyván, az Anya, (ki már annak elötte 3 esztendős fiatskáját az ágy nedvesítéséért azzal ijészigetivala, hogy ha többé azt tselekedné, vizelőjét elvágna) fereszti kisdédjét: a' 3 esztendős Fiatskával egy ágyban alvó 6 esztendős Leányka felferkenvén, nedvesnek találja az ágyat, felkél, és egy ollót vevén, édes Anyja fenyegetőzésére az alvó fiatskát megfosztja férfi tzimmerétől, szalad, 's jelenti édes Anyjának; ez úgy tsapja poson a' Leánykát, hogy egy köre bükvén fejével, legóttan lelketlenné - lészzen teste: szalad vérben fetrengő fiatskájához, kit midőn őt apolgatná, el - felejtkezvén feresztő - vízben lévő tsetsemőjéről, azis arczal fordúlván a' vízbe füllada; amannakis vére elfojván meghala. Ezen szornyü történeten elrémülvén az édes Anya, maga gyilkosá -

vá leve; mellyet a' hazaérkezett Atya látván, elméjében megháborodék, és mais gyógyulás reménységén kívül mind bolond bujdosik született földén. — Itt tanulhattok édes Anyák, 's ostoba Dajkák, kik gondvifelésetekalatt lévő kisededjeiteknek 3 hétig fe szollatak igazat. — Jön a' mokus — jön a' Lüdercz, — jön a' Barát, — jön a' kiserfirtet: így ijesztgetitek őket: — Ati emlöitekkal egygyütt adjátok által nekik a' hazugságot, félelmet, és mindennapi példájitok által készittitek naponként a' gyenge indúlatokat és elmét, hogy a' ti magzatjaitok nállatoknál jobbak nelehessenek. Láttam az édes Atyát rebegő nyelvű Fiatskáján örvendeni, hogy a' tolle tanult káromkodást nyersen kimondhatta — tudok édes Anyákat, kik bölsőben lévő Kisedjedeknek borral és pálinkával kedveskednek. Ezeké az édes Atyák és Anyák? Oh nem! — ezek tsak nemző és szülő Mostohák.

Ez előtt 2. hónapokkal a' Felsőges Tsászár Doktora *Quarin* Ur, ki már Frantzia és Anglus Országokba utazott, Bétsben a' F. Monárkhával megjárván ezen betegek házáts mineutánna egygyik szó mást szülvólna, azt mondja Doktor *Quarin* ö Felsőgének, hogy Bétsnek nagy részét Vé-nusbetegjeinek lenni tapalztalja. Kérdi a' Monárkha: hogy lehetne ennek eleit venni? Felsőges Uram! szól *Quarin*: orvasi vigyázat alatt lévő kozonséges Boidély házaknélkül bajosvólna ezen rofznak ellentállani, azokkal pedig ellehet kerülni. Hogy azért a' nagyobb rofz, a' kissebb rofznak vállasztásával eltávoztathassék, rábizá ő Felsőge *Quarinra*, hogy most Frantzia és Anglus Országokban puhatolnáki, mint lehetne ezt jobb móddal felállittatni. Ez se nem rófsz, se nem szokatlan rofz lenne; mert illyetén Házok minden

pal-

pallérozott nemzetek között vagynak, főt még magában az Apostoli szent Városban Romábanis.

Egy közönféges levélből következő jeles történetet olvafunk a' meghólt, de hírezenézve örökké élő nagy *Fridrik*ről: Midőn egy alkalmatossággal egy olly 21 esztendős ifjat vettenek vólnabé a' Gárda feregbe, ki egy szótis Nemetül nem tudna, a' Kapitány, ki a' Király szokását jól tudta, hogy az ilyen újj ember egybe szemébe akadván, megfogja szollitani, és szokása szerént ezen három kérdést fogja elcibe adni: *hány esztendős vagy? mióltá szolgálsz? és kiadjáké igazán Köntösöd és Soldod?* megtanítja németül, hogy feleljen ezen három kérdésre. Ugy is történik, kiáll égyfzer a' Gárda gálára a' Királyi Udvarban, 's egybe szemébe tünik az Öreg Felfegnek az újj Testörző; alig szíppont edgyet a' Píkísből, hozzá mégyen, 's megszóllítja; de a' kérdést szokás szerént el-változtatván, azt kérdi tőle legelőbb: *Hány esztendeje hogy szolgálsz?* melyre ama felel: *huszonegy.* Szemébe néz a' Király jobbanis, 's látván, hogy a' Legény alig van 20 esztendős, mégis 21 esztendeig mondja hogy szolgált, azt kérdi tőle: *Hány esztendős vagy?* Ez azt gondolván, hogy a' második kérdésre felel, mondja: *3 hónap.* Erre a' Király elmosojodván mondja. *Nó Ötfém! Vagy te boldond vagy; vagy én.* A' Gárda gondolván, hogy a' harmadik kérdésre felel, azt mondja: *minda kettő.* Megboszonkodik a' Király, 'smondja: gyözte! még engem többé az én embereimközzül soha senkiis boldondnak nem monda. De már tovább az ifjú nem tudván felelni németül, Frantziául szól hozzá a' Király, 's így tanuláki, hogyvan a' dolog; mellyen gen nagyon örvendvén, legottan parantsolatot adott, hogy azon Ifjú Gárda németül tanittassék.

Egy

Egy érzékeny - szivű szerentsétlen Galambotska.

— Béts - várossában a' Sottenhóf nevű utczában egy igen szép és gazdag szüzetske és egy ifjú Doktor egy másba szeretnek; de a' Szülék a' szüzet egy bugyogós nadrágú vén Fábrikánsnak akarván adni, egyenesen kimondák az ifjú Doktornak, hogy tsak más ve-rőért' keresen tapogatni magának. Mennél érzékenyebb vala e' két sziv, e' szörnyű izeneten, annál nagyobbán megdobbona, — 's mit tselekefsznek? — nints más mód — öszvebefzèllenek, hogy szokésre vegyék a' dolgot. Azon az éjszakán azért, melyből kivirradolág a' Leány Vén-szeretójével az erőszakos szeretet' analmas lántzára vetendő vala, egy kő esik-bé a' Leány szobájába — e' vólt a' jel. Az ébren alvó Galambotska leeresztett hajjal, lábúj hegyen kilapodik a' házból, hól már egy kotsi kézzen várván, ezen préda után ásittozott karjai közzé szoritja *Paris Héléneját*, 's *vízi az ifjú Doktor szive Patikáját*; de nem meszse mehetnek; mert a' Leánynak tsak a' pénz után ásittozó hűlt szerelmű Anyja minden tselédjeivel egygyütt utólérvén őket, midőn a' Szüznek szivbéli sikolytozásai között tsaknem halálra botolnák a' Doktort, haza vivék a' Menyaszfzonyt, 's aztis mostohán megkinozván, egy nihány óra mulva vén Mátkájával az Oltár előtt öszve-adaték. — *Ezen házasság tsak alig vólt elvegezve az Égben? azért a' földön sem fokát ér ez.* — Itt a' Fársáng. Szülék jobban vigyázzatok! — Redves - fába gyenge ágac neoltsatok! — A' pénz nem szeretet, a' Sidot követi Az, a' ki Mátkáját tsak pénzért szereti.

A' Haza fő Kormányán ülök Tiszt ségbéli változások.

Ama F. Királyát és Hazáját fok ideig hívfégesen szolgált nagy Hazafi és vólt Ország - Birájá Grof N. Tsáki

Tsáki János Ur. ö Excellentziája 8000 forint esztendőjei fizetés mellett a' F. Monárkhától Hivatalbéli nyugolmat nyervén magának; Ország - Birájává tétett helyette a' F. Helytartó Tanácsszék' fő Kormányozója: Grof Nyitzky Kristof Ur ö Exellentziája; ki a' F. Helytartó Tanácsszéknekis egyfzersmind fő Kormányazójának megmarad. — Ezen fenn említett fő Méltoságnak helyébe Tárnakmester lett Grof Daruvári Jankovits Antal Ur ö Excellentziája, és egyfzersmind a' Septemvirális Táblánakis Préseslévé. — Ezen fő Méltóság helyibe Thesauráriussá, a' F. Helytartó - Tanácsszéken első Vice - Préseslé tétetett; Grof Vásonkövi Zitsi Károly Ur ö Excellentziája; ki egyfzersmind valóságos belső - titkos Tanácsos. — Ennek helyében a' F. Magyar Kantzellárián Réferens lett, a' Helytartó Tanácson volt Tanácsos: Kempelen Ur ö Nagysága. — Ennek helyében lett Tanácsos a' Győri F. Királyi dolgok' Gondvifelője Lovász Ur ö Nagysága. — Ennek Hivatalbéli székét foglalja: a' F. M. Kancellárián volt Titoknak T. Szentgáli Ur. — — A' Budai fő Politzáj Igazgató Pertz el Ur. 2000 forint fizetés mellett Májornak tétetett; a' Posonyi fő Politzáj Igazgató Amfel Uris nemkülömben Májorra tétetett, és csak alig, ha Prágába nem küldetik ezen hivatalnak követésére.

Borsod vármegyében volt subs. V. Ispány T. Fáy Bertalan Ur, Heves Vármegyének Ord. V. Ispányának tétetett.

V. Kantzellarius Grof Pálfi Károly Ur ö Excellentziája, és volt Országbirája Grof N. Tsáki János Ur ö Excellentziája a' Szent István nagy Keresztes-Rendével meg- ajándékoztattak.